

ICARUS

Herbert De Paepe

ICARUS

2021

Deefcake Publishing

Deel 1

De Val van Bajkonoer

PROLOOG

K2, Pakistan

Aaron Engels luistert naar zijn eigen ademhaling. Het geruis in zijn zuurstofmasker klinkt als het komen en gaan van golven op het strand. Hij is ijl in zijn hoofd, maar hij voelt dat er nog voldoende kracht schuilt in zijn ledematen. Zijn klimhouweel zit stevig vast in het ijs. Zorgvuldig klikt hij een musketon vast aan het touw. Veilig. Met de achterkant van zijn want veegt hij de ijskristallen van zijn zonnebril. De K2 baadt in volle zon, die in ijzige schichten weerkaatst op de *seracs* die uittorenen boven de Bottleneck, 8350 meter hoog op de zuidoostelijke flank van de Killer Mountain, de tweede hoogste berg ter wereld. De *seracs* vormen een verraderlijke muur van vlijmscherpe ijsformaties die in grillige pieken uit de sneeuw steken. Ze kraken onophoudelijk, kleine explosies die telkens een wolk van stuif-sneeuw in het blauw blazen.

De *seracs* zijn van een dodelijke schoonheid.

Aaron kijkt achter zich. Onder zich. Zijn Russische klimgenoot Sergej Zjoeganov heeft het moeilijk. Sergej is minder ervaren dan hij, maar sinds ze samen op de top van de Everest hebben gestaan, drie jaar geleden, gaan ze als bloedbroeders door het leven. De Bottleneck is steil, gevaarlijk en technisch moeilijk, iets wat geldt voor de hele K2. Zelfs via de Abruzzi Spur, de 'doenbare' route langs de Pakistaanse zijde van de achtduizender, laat één klimmer op vier het leven bij een poging om de 8611 meter hoge top te bereiken. Vaak gebeurt dat in de Bottleneck, wanneer ijspriemen die loskomen van de *seracs* alpinisten harpoeneren als walrussen, of lawines veroorzaken die alles en iedereen wegvegen, of de touwen losrukken, zodat klimmers als lappenpoppen naar beneden tuimelen, kansloos en weerloos, honderden meters de diepte in.

Sergej ligt verkrampd voorover in de sneeuw. Zijn klimhouweel zit nog vastgeklemd in de riem aan zijn dij. Hij houdt het klimtouw stevig vast met beide handen en hijgt als een racepaard na de wedstrijd.

Net als alle alpinisten hebben Aaron en Sergej een specifieke gebarentaal aangeleerd om zonder woorden met elkaar te communiceren in de extreme omstandigheden op grote hoogte. Aaron kruist zijn polsen links van zijn hoofd, wat zoveel wil zeggen als: ‘gaat het?’ Sergej reageert niet. Hij schopt met zijn benen in een poging grip op het ijs te krijgen met de *crampons* op zijn schoenen.

Dit gaat fout, denkt Aaron. Bezorgd kijkt hij naar de *seracs*, die als dijken van verbrijzeld glas de Bottleneck begrenzen, eeuwenoude ijsmuren die spotten met de futiele pogingen van menselijke insecten die de top van de Chhogori willen bereiken, zoals de K2 wordt genoemd in het Balti en Urdu. De wand van ijs ademt pluimen van sneeuw in de ijskoude, ijle lucht. Ijskristallen strooien een tintelende wolk van regenboogkleuren over het canvas van wit en blauw.

Er valt geen tijd te verliezen. Aaron wrikt zijn houweel los en laat zich een paar meter zakken, tot bij zijn vriend. Instinctief checkt hij de musketons. Sergej ligt te wriemelen als iemand die de slaap niet kan vatten na een te copieuze maaltijd. Aaron grijpt hem bij de schouder. De Rus draait bruusk zijn hoofd naar hem toe. Met een ongecontroleerde beweging rukt Sergej het zuurstofmasker van zijn gezicht. Nog voor Aaron kan ingrijpen, gooit hij het masker van zich weg. Tollend tuimelt het de witte diepte in. Sergej hijgt ongecontroleerd. Het schuim aan zijn mondhoeken bevriest onmiddellijk. Hij kraamt onsamenhangende woorden en flarden van zinnen uit.

Aaron aarzelt geen ogenblik. Hij ziet dat zijn klimgenoot ten prooi is gevallen aan een hoogteziekte-delirium. Ze moeten onmiddellijk afdalen, of Sergej is een vogel voor de kat. Voorzichtig maakt Aaron zijn eigen zuurstofmasker los. De eerste teug dunne, ijskoude berglucht komt aan als een mokerslag op zijn borstkas. Hij hapt naar adem. Maar dan neemt een golf van euforie bezit van zijn lichaam. Ze

daalt via zijn nek over zijn schouderbladen naar beneden, doet zijn longen branden van genot en pompt zijn armen en benen vol energie. Zo levend heeft Aaron zich nog nooit gevoeld. Hij plaatst zijn zuurstofmasker over de neus en mond van zijn maat en snoert het stevig vast. Hij draait het reservoir maximaal open. De schokkerige bewegingen stoppen. Sergej grijpt Aarons bovenarm en knijpt twee keer. Hij is terug.

Aaron komt rechtop, vervaarlijk balancerend op het steile pad. Hij gooit zijn hoofd in zijn nek, neemt zijn zonnebril af en laat het stralende wit van de berg zijn netvlies geselen. Dan zet hij zijn bril weer op, zuigt nog een teug bevroren lucht in zijn longen en lacht als een kind. Hij leeft, intenser dan ooit tevoren. Soepel zakt hij door zijn benen om zijn partner weer in klimhouding te wrikken.

‘We gaan afdalen!’ roept hij in Sergejs oor.

De Rus schudt zijn hoofd heen en weer.

‘We moeten, Sergej. Of we gaan er allebei aan!’

Sergej blijft onbeweeglijk liggen.

‘We hebben nog zoveel toppen samen te beklimmen, makker! Wij zijn te jong voor een ijsgraf op het dak van de wereld. Nu nog niet, Sergej. Nu nog niet!’

Sergej knikt, steekt moeizaam een duim omhoog en grijpt naar zijn klimhouweel.

De extra zuurstof doet zijn werk, denkt Aaron. Zelf voelt hij zich sterk als een beer. Hij beslist dat hij nooit meer zal klimmen met zuurstofflessen. Geconcentreerd voert hij de handelingen uit die de beklimming moeten afbreken. Sergej is traag, maar hij voert de procedures correct uit. Langzaam en gecontroleerd dalen ze af, weg van de Bottleneck.

De afdaling is nog geen kwartier bezig als van de *seracs* een ijschots afbreekt zo groot als een motorfiets. De knal klinkt dof in de ijle lucht en de aanblik van de helderblauwe massa die in een wolk van wit naar

beneden stort, doet onwerkelijk aan. De enorme brok ijs landt met een hels gekraak op de Bottleneck, rukt klimtouwen los, hakt het pad in twee en stort dan verder de dieperik in, met een gedonder dat geleidelijk uitdooft.

I

COUNTDOWN

“It was on a dreary night of November that I beheld the accomplishment of my toils. With an anxiety that almost amounted to agony, I collected the instruments of life around me, that I might infuse a spark of being into the lifeless thing that lay at my feet. It was already one in the morning; the rain pattered dismally against the panes, and my candle was nearly burnt out, when, by the glimmer of the half-extinguished light, I saw the dull yellow eye of the creature open; it breathed hard, and a convulsive motion agitated its limbs.”

Mary Shelley, *Frankenstein*

UIT HET DAGBOEK VAN PROFESSOR ILYA IVANOVITSJ IVANOV

12 februari 1926

Yara, Frans-Guinee

Zoals ik op voorhand had bevroed, was de regiobestuurder in Kissidougou onder de indruk van het zegel op de vergulde envelop. Toen ik hem bovendien de brief voorlegde met de rode ster en de handtekening van Jozef Stalin, verleende de man terstond zijn onvoorwaardelijke medewerking. Of dat uit angst was, of uit heimelijke sympathie voor de Partij, is van geen belang en laat ik in het midden. De man luistert naar de naam Aristide en woont al driekwart van zijn leven in Afrika. Tot mijn verbazing bleek hij sedert vele jaren harmonieus getrouwd met een lokale negerin, die vier zijner zonen op de wereld heeft gezet. Allen spreken zij onberispelijk Frans en ze dragen Europese kledij, waardoor men bijna zou vergeten dat het slechts halfbloeden betreft. Aristide ontvouwde een vergeelde stafkaart te mijnen behoefte en wees me de locatie aan van de nederzetting, diep in het ondoordringbare woud. Hij rustte een expeditie voor me uit bestaande uit zes sterke negers van de Soussou-stam, vier om mijn draagstoel te torsen en twee met speren en machetes gewapend om voorop het pad vrij te hakken. De negers liepen blootsvoets en met ontbloot bovenlijf door de brousse, ogenschijnlijk ongehinderd door de drukkende, vochtige hitte, die veroorzaakte dat mijn hemd en colbert doorweekt raakten en mijn nochtans fatsoenlijk geknipte kinbegroeiing ging jeuken alsof er vlooiën in tekeergingen. Het was fortuinlijk dat aan mijn tropenhelm een muskietennet was bevestigd, want de lucht in het woud leek bezwangerd door steekinsecten van divers allooi. Na een dag door de brousse te hebben getrokken, sloegen de negers een kamp op, dat zeer oncomfortabel was. Ze bereidden een maaltijd van gestoofde kip met maniok die zeer flauw smaakte. Na een nacht met bijna geen slaap stond ik op met lage rugpijn, maar ik had geen andere keuze dan opnieuw plaats te nemen in de draagstoel. Een paar uren later hield de expeditie halt en begonnen de negers geagiteerd onder elkaar te praten, in hun

eigen taal. Op mijn vraag wat er aan de hand was, wezen ze naar een boomtak iets verderop langs het pad, waarop een pofadder lag. Ik dacht dat het een Bitis arietans betrof, maar nadat ik mijn bril had opgezet, concludeerde ik dat het een gabonadder was, een Bitis gabonica. Beide pofadder-soorten behoren tot de giftigste slangensoorten van Afrika, dus ik was opgelucht toen een van de negers het reptiel met zijn speer van de tak sloeg en het op de bosbodem in tweeën hakte met zijn machete. Mijn verzoek om de kop van de adder te mogen meenemen, werd breed glimlachend ingewilligd. Het is mijn bedoeling in mijn lab in Krasnogorsk het vlees van de kop te laten wegvreten door spekkevers, waarna mijn vakbroeders van het Mikhail Lomonosov-museum het skelet kunnen prepareren en opnemen in hun collectie. Vervolgens trokken wij dieper het woud in. De verdere tocht naar de nederzetting verliep voorspoedig en zonder noemenswaardige incidenten.

8 mei

Zhanakorgan, Kazachstan

De muskusos snuift diep, met een gesnurk dat uit een van zijn vier magen lijkt te komen. Hij slaat met zijn massieve kop in een poging het kriebelende zand uit zijn neusgaten te zwieren. De korreltjes klitten aan zijn dikke pels en doen de zwarte haren okergeel uitslaan. De hoorns van de muskusos zijn bekroond met gouden ornamenten. Rond de nek van het dier hangt een veelkleurige geweven mantel met motieven van krijgers, paarden en kamelen. Maar dat is nauwelijks zichtbaar door de zandstorm die over de steppe raast ten noorden van Tasjkent, op de vlakte ten oosten van de Syr Darja, de groene rivier die zich kronkelend een weg zoekt door een harde woestijn van steen en kiezel.

Het zand geselt de karavaan, die langzaam voorttrekt in noordwestelijke richting, op zoek naar het wad van Zhanakorgan, waar de rivier 's zomers ondiep genoeg is om doorheen te waden. De hoofdman in het brede lederen zadel op de muskusos heeft een sjaal voor zijn neus en mond gewikkeld, maar toch voelt hij het zand tussen zijn tanden knisperen. Hij is groot en gespierd, en vanonder de dieprode sjaal krult een lange baard waarin grijs stilaan de overhand krijgt op ros. Hij draagt een pofbroek van kamelenleer, gebiesd met de fijnste zijde. Over zijn behaarde bast, bezaaid met littekens van oude snijwonden, draagt hij een mouwloos vest waarop tientallen edelstenen zijn vastgenaaid in patronen die de sterrenbeelden weerspiegelen die 's nachts fonkelen boven de steppe. Aan zijn beide heupen bengelen kromzwaarden in kunstig gesmede zilveren schedes.

De hoofdman wordt geflankeerd door een colonne paarden en kamelen, als schimmen in de vuilgele lucht. De ruiters dragen zilveren

punthelmen en lange capes die achter hun rug flakkeren als vlammen in de wind. De paarden hinniken onophoudelijk, bang voor de storm, hun wilde ogen tranend van het zand. De kamelen worden bereden door stevige vrouwen, twee per rijdier, gehuld in tulbanden en kleurrijke lange gewaden, in lagen over elkaar heen gedrapeerd. Ze dragen sandalen van gevlochten leer en op de nagels van hun tenen glinsteren loepzuivere robijnen. Hun ogen zijn groot, bruin en peilloos diep, alsof ze onafgebroken naar de einder staren. Ze kauwen op droge noten die hun bijgevijlde tanden vuilblauw kleuren. Op hun gebruinde wangen zijn met een gloeiende naald elegante motieven gebrand.

Achter de hoofdman loopt een gespan van drie ossen die een grote wagen voorttrekken van oud, weerbarstig hout. Zes karrenwielen knarsen over de ruwe stenen. De wanden van de kar zijn lang geleden beschilderd met taferelen uit Samarkand, maar die zijn vervaagd door de mokerende steppezon en afgesleten door zand en regen. De wagen is bovenaan open, maar de lading is zorgvuldig afgedekt met zware, geborduurde tapijten.

De lading is loodzwaar. De ossen zwoegen en zweten. Snot bengelt slingerend aan hun snuit en geregeld niezen ze klodders samengekoekt zand uit hun neusgaten. De wagen piept en kraakt onder het gewicht en hangt laag op de rudimentaire vering. De gietijzeren ring rond de wielen slaat vonken uit de platte rotsen, die meteen uitdoven in het zandgewoel.

Vóór de hoofdman, nauwelijks zichtbaar in de mist van oker, loopt het voetvolk, tien rijen dik, gedisciplineerd als een legioen. Ze dragen sporen en zware laarzen. Hijgend ploeteren ze door de zandstorm, met ruwe bonkige stappen. Het niet-aflatende zandstralen van hun gelaat, dat tot aan de kin wordt omgeven door een helm van brons, lijkt hen niet te deren. Ze kijken strak voor zich uit, knipperen nauwelijks met hun ruwe oogleden en marcheren onverschrokken door de geteisterde steppe.

8 mei

Bajkonoer, Kazachstan

Doenya Nikolaeva, de pers- en pr-verantwoordelijke van de Kosmodroom van Bajkonoer, een geblondeerde dame met siliconen borsten die haar ware leeftijd weet te verhullen achter een sluier van make-up, slikt een paar welgemeende Russische vloeken in. In de weken voor de lancering van een Soyoez is de Kosmodroom sowieso een gekkenhuis, maar zo erg als vandaag is het nog nooit geweest. Ze is zonet gestruikeld over een kabel in de gang en heeft daarbij de naaldhak van haar schoen gebroken. Ze hinkelt haar kantoor binnen, rukt een kast open en plukt er een nieuw paar pumps uit. Voor ze die aantrekt, ploft ze neer in haar bureaustoel. Ze strekt haar benen, legt haar blote voeten over elkaar, sluit haar ogen en haalt diep adem.

Verdomde ruimtetoeristen! Het was de eerste zeven keer al erg, maar dit slaat alles. Twee tegelijk. Twee! Kazuo en Katsuo Toiguchi, tweelingbroers uit een of ander gat in Japan. Op hun elfde al geniaal verklaard en binnengehaald door een belangrijke ontwikkelaar van videogames in Tokio. Zij zagen voor het eerst het potentieel in van gamen op de smartphone en waren zo slim om gebruik te maken van de camera en de gps, zodat ze de echte wereld in de game konden binnenhalen, en vice versa. *Augmented reality*, het werd een monsterhit. Hun app werd bijna een miljard keer gedownload, was een hype en zorgde ervoor dat overal ter wereld horden gamers de straat optrokken om virtuele beestjes te vangen. Doenya zag zelfs ingenieurs op de Kosmodroom die zich ermee bezighielden. ‘Kijk, er zit er eentje naast mijn toetsenbord!’ Belachelijk.

Doenya’s vader had indertijd thuis in Moermansk geen app nodig om beestjes te zien die er niet waren. Daar zorgden zijn dagelijkse

twee flessen wodka wel voor. Maar die Japanse nerds zijn dus wel zo schandalig rijk geworden met hun telefoonspelletje dat ze samen honderd miljoen dollar op tafel konden gooien in ruil voor een lift naar het International Space Station en terug. De eerste keer dat twee ruimtetoeristen tegelijk naar boven worden geschoten. *Risky business*, maar tegen honderd miljoen dollar konden zelfs de stugste boekhouders van de Kosmodroom geen neen zeggen.

Honderd miljoen, dat is nog een heel stuk meer dan wat Charles Simonyi heeft betaald, en die heeft voor zijn tweede trip in 2009 vijf miljoen meer opgehoest dan voor zijn eerste reis naar het ISS, twee jaar eerder. Een arrogante eikel, die Simonyi. Doenya had het meer voor Anousheh Ansari, de Iraans-Amerikaanse die in 2006 was meegevoegen. De laatste ruimtetoerist die het voor twintig miljoen mocht doen. Een schat van een vrouw, en de enige van de zeven die echt behoorlijk Russisch had geleerd. Dat hoeft ze van de Japanners niet te verwachten. De broers Toiguchi spreken zelfs geen Engels en hebben hun eigen tolk meegebracht. Niet dat het wat uitmaakt voor Doenya, want zelf spreekt ze vloeiend Russisch, Engels, Japans, Mandarijns, Spaans, Portugees, Duits en Noors. Dat laatste is het voordeel van opgroeien in Moermansk. Maar dat de Toiguchi's noch Russisch, noch Engels spreken, is riskant, vooral tijdens de lancering.

Ze heeft instructies van bovenaf gekregen om daarover te zwijgen tegen de pers. Uiteraard, want honderd miljoen is honderd miljoen. Maar het knaagt aan haar, en nu moet ze ook reporters accrediteren van media die ze anders geen blik waardig had gegund. Een onbeduidend lokaal televisiestation uit Onomichi bijvoorbeeld, waar de broers zijn geboren. Die hebben een piepjonge, kirrende 'journaliste' afgevaardigd die eruitziet alsof ze is weggelopen uit een mangastrip. En dan de verslaggevers uit Tokio. Twee bussen vol, en ze willen iedereen interviewen. *Iedereen*, van de Oezbeekse schoonmaaksters tot de eenvoudigste mecaniciens uit Kirgizië. Knettergek wordt ze ervan.

Doenya opent haar ogen en pulkt met de nagel van haar pink een slaper uit haar ooghoek, voorzichtig, om haar mascara niet te doen uitlopen. Ze geeuwt, rekt zich uit en spreidt haar vingers en tenen. Tijd voor actie! Straks gaan Kazuo en Katsuo live in gesprek met de Amerikaanse astronoute Aldora Davis, die al vijf maanden in het ISS verblijft en hen zal verwelkomen wanneer de Soyoezcapsule wordt vastgekoppeld aan het ruimtestation.

Davis, een biologe gespecialiseerd in cellulaire genetica, heeft als studente een jaar in Kioto gestudeerd, een public-relationsmeevaller-tje, want ze heeft er een aardig mondje Japans aan overgehouden. Het gesprek zal worden uitgezonden door twee dozijn vooral Japanse televisiestations, neergepend door een leger schrijvende journalisten van wie Doenya inmiddels de tel is kwijtgespeeld, en live worden gestreamd op de sociale media en de websites van JAXA, NASA, ESA, Roscosmos, CNSA en ISRO, de nationale ruimtevaartagentschappen van respectievelijk Japan, de VS, Europa, Rusland, China en India. Het zal plaatshebben in de controlekamer van de Kosmodroom, een indrukwekkend half rond met gekeramiseerde friezen en grote fresco's uit het Sovjettijdperk aan de muur, vol heroïsche afbeeldingen van vroege Russische ruimtetriomfen als de Spoetnik, het hondje Laïka en de pioniersvlucht van Joeri Gagarin. De broers zullen hun ruimtepak dragen, met de helm onder hun arm gekneld. Dat is nergens voor nodig, en de controlekamer als locatie al evenmin, maar als toeristen meevliegen naar een internationaal ruimtestation dat een miljardenbudget heeft opgeslorpt van elk deelnemend land, dan zijn public relations bijna even belangrijk als geld. Bijna.

Doenya kijkt op haar horloge, staat op en stapt in haar nieuwe pumps. Ze oefent haar breedste smile, die nog net haar dikke laag make-up niet doet breken, en stapt energiek haar kantoor uit.

3 april

Moskou, Rusland

Sergej Zjoeganov steekt het puffertje terug in zijn zak, proeft de chemische smaak en spoelt door met een slok wijn uit het kristallen glas naast zijn bord. Verveeld kijkt hij rond. Turandot is het meest weelderig ingerichte restaurant van Moskou. De lambriseringen zijn van bladgoud en het marmer komt uit de Italiaanse steengroeve waar Michelangelo zijn materiaal ging halen. Het design van de cirkelvormige ruimte is geïnspireerd op de balzaal van het paleis van Versailles, vol barokke krullen en frivole tierlantijntjes. Turandot ziet eruit als een overdadig versierde 19de-eeuwse praalzaal, maar opende pas in 2005 haar deuren en is sindsdien het *m'as-tu vu* van de Moskovische jetset. Oliebonzen tafelen er naast maffiosi, regimegetrouwen, internetbubblespeculanten en rocksterren.

‘Sergej, ik zou het waarderen als je de vieze smaak van je puffertje niet doorspoelde met Château Mouton Rothschild van zeventigduizend roebel per fles.’

De jongeman kijkt zijn vader zelfs niet aan en heeft al evenmin oog heeft voor het wervelende decor. Hij kan het aantal keer dat hij met zijn ouders in Turandot is gaan eten zelfs op tien handen niet tellen. Vladimir Zjoeganov vergaarde kort na de eeuwwisseling een fortuin met een schimmige carrouselconstructie rond de aanleg van gaspijpleidingen in Siberië. Hij propte de juiste procenten in de juiste zakken en werkte zich op in de entourage van de jonge, ambitieuze president. ‘De Vladimirs’ werden twee handen op één welgevulde buik en Zjoeganov werd rijker dan de Zwarte Zee diep is.

‘Sergej!’

Vladimirs vrouw port hem met haar elleboog. ‘Laat hem toch, Vlad.’

Olga Romanova, de vierde echtgenote van Vladimir Zjoeganov, is maar een paar jaar ouder dan zijn zoon Sergej. Ze werd geboren in Oekraïne, waar ze aanzienlijk succes oogstte als zangeres van smachtende liederen met pikante videoclips. Ei zo na werd ze afgevaardigd om haar land te vertegenwoordigen op het Eurovisiesongfestival, maar dat ging niet door toen de Oekraïense tabloids haar affaire met een dertig jaar oudere Russische miljardair breed uitsmeerden. Vandaag, twee facelifts en een borstvergroting later, heeft Olga nog steeds peroxideblond haar tot op haar bips en een gestadig aantikkend drankprobleem.

De discussie wordt in de kiem gesmoord wanneer de ober, gekleed als een hoflakei uit het ancien régime, arriveert met het voorgerecht. Hij zet de zilveren bordjes een voor een op tafel, plooit een satijnen servet over zijn voorarm, gaat in de houding staan en declameert, zijn ogen op het balkon gericht: ‘Als voorgerecht presenteert Turandot vandaag carpaccio van wilde wolvenborst uit de Karpaten, met hazelnotenolie, zwarte truffels uit de Périgord en rucola uit Cinque Terre.’

Vladimir Zjoeganov neemt een vork in zijn rechterhand, prikt een paar plakjes vlees op en steekt ze achteloos in zijn mond. ‘Wel,’ zegt hij, ‘vertel eens. Wat ben je nu weer van plan? Is het nog niet erg genoeg dat je bijna dood was in Pakistan, op die berg, hoe heet-ie ook alweer, de K3?’

‘De K2,’ antwoordt Sergej. ‘En ik was niet “bijna dood”. Bij lange na niet. Aaron heeft me gered, dat weet je al drie jaar, pa. Het mag stilaan beginnen doordringen.’

‘En nu wil je weer met die Aaron op expeditie?’

‘Yep.’

De geblokte miljardair zucht diep. Een brede frons verschijnt op zijn massieve voorhoofd. Hij neemt een slok van de peperdure wijn en zegt: ‘Wat ga je doen? Weer een berg beklimmen?’

Sergej schudt zijn hoofd. ‘Misschien wel, misschien niet. Ik ga het niet aan je neus hangen, pa, want dan stuur je vast weer mannetjes om me in de gaten te houden. Zoals die keer op de Everest.’

Vlad grinnikt cynisch. ‘Dus ik mag niet weten waar je naartoe gaat of wat je gaat uitvreten, maar ik mag het wel financieren?’ Stiekem bewondert hij het lef van zijn zoon.

‘We vliegen naar Kathmandu,’ zegt Sergej afgemeten.

‘Hm. Dus toch weer Himalayatoestanden. Had ik wel gedacht. Hoeveel heb je nodig?’

Sergej klemt het astmapuffertje in zijn vuist. ‘Tien miljoen roebel.’ Hij weet dat dit bedrag een lachertje is voor zijn vader, maar hij is er toch niet gerust op.

De aardgasmagnaat denkt aan de honderden miljoenen zwarte roebels waarvoor hij een witwasoplossing dient te vinden. Hij houdt er niet van de ongeïnteresseerde arrogantie van zijn zoon te belonen, maar als hij zijn plannen niet sponsort, vertrekt hij tóch. Hij wil het niet op zijn geweten hebben dat Sergej iets zou overkomen doordat hij niet genoeg budget had om kwalitatief materiaal aan te kopen. En uiteindelijk is het sponsoren van heroïsche expedities om het even waar ter wereld volkomen belastingvrij voor Russische ondernemers, op voorwaarde dat minstens één Rus eraan deelneemt. Een macho als president heeft zo zijn voordelen.

‘Het is goed,’ zegt Vladimir. ‘Morgen staat het geld op je rekening.’

‘Bedankt, pa,’ zegt Sergej terwijl hij het bordje voor zich uit schuift. Wolvenvlees is te bitter voor zijn smaak. Dat het per kilo drie keer duurder is dan de fijnste kaviaar, is zijn probleem niet.

Wanneer het hoofdgerecht arriveert, beklimt een man met een witgepoederd gezicht het podium dat zich in het midden van het restaurant bevindt. Hij is gekleed in een perfecte replica van de outfit die acteur Tom Hulce droeg voor zijn rol als Mozart in de film *Amadeus* en neemt plaats aan een origineel Parijs klavecimbel van Pascal Tas-

kin. Met veel aplomb kraakt hij zijn vingers, heft zijn neus hautain de lucht in en begint het antieke instrument te bespelen.

Terwijl de *Ouverture van Don Giovanni* weerklinkt door restaurant Turandot en een tweede fles Mouton Rothschild wordt ontkurkt, krijgt het gezin Zjoeganov een maaltijd geserveerd van in Veuve Clicquot gesmoord Poetorana-sneeuwschaap met in vulkanische as geroosterde cantharellen uit Kamtsjatka en gekarameliseerde blauw-schimmelkrieltjes uit Irkoetsk.

51

8 mei

Bajkonoer, Kazachstan

Zelfs naar Japanse normen, waar de mensen hun gelaat verschuilen achter papieren maskers om te vermijden dat ze een kleurtje zouden krijgen in de zon, ziet de tweeling Toiguchi er lijkleek uit. Hun schriele, vrijwel identieke hoofden steken ietwat lachwekkend uit de brede, met een titanium ring bij de hals afgezoomde ruimtepakken. Ze lijden aan voortijdige kaalheid, zodat hun schedels iets weg hebben van een slecht geplukte eend. De enige manier om Kazuo en Katsuo van elkaar te onderscheiden, is de kleur van hun dure designbril - en zelfs dan moet je dichtbij komen, want het zijn twee tinten groen.

De broers zitten op een geïmproviseerd podium vooraan in de controlekamer. Achter hen, op een scherm als in een bioscoopzaal, wordt een langzaam roterende collage van livebeelden van de Kosmodroom en het ISS geprojecteerd. Glimmende raketten, indrukwekkende lanceerplatformen en torenhoge assemblagegebouwen wisselen af met gewichtsloze astronauten in blauwe overalls, een majestueus opengeplooid zonnescherm tegen een achtergrond van fonkelende sterren en een overzichtsbeeld van het Internationaal Ruimtestation, dat eruitziet

als een schijnbaar organisch gegroeide samenstelling van cilinders en antennes. Ze kijken een publiek in de ogen van reporters, politici, militairen en lokale functionarissen, die het half rond tot in de nok vullen. Vóór de tweeling staat een breedbeeldmonitor met een statisch livebeeld vanuit het ISS. Het toont een wand vol kabels, laden, stekkers, wijzers en knoppen. In de rechterbovenhoek telt een timer af. De honderdsten van seconden flikkeren razendsnel op het scherm. Nog een goeie drie minuten. Een dozijn camera's staat op hen gericht, een woud van lenzen waarin Doenya Nikolaeva heeft plaatsgenomen, geflankeerd door Daijiro Hirotami, de graatmagere, in een muiskleurig pak geklede dertiger die werkt als persoonlijke tolk van de Toiguchi's. Hij is een volstrekt onopvallende figuur die naadloos opgaat in elke achtergrond, maar zelfs Doenya is onder de indruk van zijn feilloze talenkennis.

Wanneer de timer op negentig seconden springt, dimmen de lichten in de controlekamer. De broers baden in het spotlicht. De fresco's op de muren worden beschenen door zorgvuldig geplaatste lampen met sfeerlicht. Op het bioscoopscherm verdwijnt de mozaïek van livebeelden en verschijnt in reuzencijfers de timer. Pompeuze militaire muziek zwelt aan. Kazuo en Katsuo kijken elkaar kort in de ogen. Geen spier van hun gelaat vertrekt, maar uit hun blik spreekt diepe verstandhouding.

De timer springt op nul. De marsmuziek buldert oorverdovend door de zaal. Het logo van Roscosmos verschijnt, met een baseline in het Russisch eronder, onvertaald voor de internationale gasten. En dan vult een haarscherp beeld het scherm tot in de vier hoeken. Een knappe blanke vrouw van middelbare leeftijd glimlacht kamerbreed in de lens. Ze zweeft voor de wand die al de hele tijd op de monitor van de tweeling te zien was. Haar rosse krullen zweven in het ijle, ongehinderd door de zwaartekracht.

'*Konnichi wa!*' De heldere stem van Aldora Davis galmt door de controlezaal. '*How are you guys doing?*'

Doenya geeft de tolk een zachte tik tegen zijn schouder. Daijiro prevelt iets in het minuscule microfoontje dat voor zijn dunne lippen bengelt en via discrete oortjes in het brilmontuur van de broers terecht komt. De nietszeggende conversatie is begonnen, denkt Doenya, en ze overpeinst de soms schrijnende banaliteit van haar job, die met de jaren meer op haar gaat wegen. In het publiek hoort ze het schrille, kirrende stemmetje van Michiko Yoshimura, de eenentwintigjarige, leeghoofdige reporter van Onomichi TV, en ze zucht diep.

Na het gesprek met de ruimtetoeristen smelt de tandpastaglimlach van Aldora Davis' gezicht. Gamedevelopers, denkt ze bij zichzelf. Ze zijn nog geen dertig jaar. Ze zet zich voorzichtig af met haar in blauwe sokken gestoken voeten en zweeft weg van de webcam. De andere bewoners van het ISS geven haar een *thumbs-up*.

'Well done, Aldora!'

Well done?! Ze is beschaamd hoe slecht haar Japans klonk, na al die jaren. Aldora zweeft hierboven voor de wetenschap, niet om mee te draaien in een promocircus. Dat die Canadese aap van Cirque du Soleil ook al het ISS heeft bezocht, vond ze erg genoeg. En straks komt een duo geeks paarse monstertjes vangen in *zero gravity*. De wereld was al om zeep. De ruimte zou volgen.

Zuchtend zweeft ze naar de cilinder waar een rond venster is geïnstalleerd, een van de enige plaatsen in het ISS waar de astronauten heen kunnen als ze nood hebben aan een moment van privacy. Ze klikt zich vast aan de wand en kijkt door het gepantserde plexiglas naar de aarde, die in haar blauw-witte schittering onder het ISS draait. Het station vliegt op dit moment boven Centraal-Azië. De zandstorm op de steppe ten oosten van de Syr Darja is aan het slinken en zal binnenkort gaan liggen, ziet Aldora. Jammer, denkt ze. Anders werd de lancering van die twee idioten misschien uitgesteld en was ze al terug beneden nog voor de kleuterschool hier zou opengaan. Ze zucht nogmaals. Een wolk van piepkleine pareltjes condenseert op de ruit en verdampt onmiddellijk. Honderdtachtig dagen in deze blik-

kendoos is veel te lang, denkt ze. Ze kan niet wachten tot ze weer thuis is in Richmond, Virginia, bij haar hond en haar man Josh, een universiteitsprofessor die in zijn vrije tijd misdaadliteratuur schrijft.

Nog tweeënvijftig dagen. Het beeld van de aarde wordt vloeibaar en Aldora knijpt haar ogen dicht.

50

10 mei

Moskou, Rusland

Doelloos slentert Aaron Engels tussen de felverlichte winkels en restaurants op de Sheremetyevo-luchthaven. Hij slurpt van een blikje cola, houdt het tegen zijn voorhoofd en geniet van de koelte. Onbegrijpelijk dat Sheremetyevo nog steeds geen airco heeft. De tweede grootste luchthaven van Moskou puilt uit van de reizigers en de temperatuur in de eindeloos lange gang van de transferterminal loopt tegen de dertig graden aan.

Aaron heeft een hekel aan lange overstaptijden. Hij heeft nog anderhalf uur stuk te gooien van de vier uur die hij moet wachten op zijn aansluitende vlucht naar Kathmandu. Het op een zuipen zetten is geen optie, en je kunt maar zoveel keer door de winkels vol parfum, whisky en wodka lopen voor het stomvervelend wordt. Hij drinkt zijn blikje leeg, keilt het in een vuilnisemmer, gaat op een bankje zitten en steekt de oplader van zijn smartphone in een stopcontact. Een bericht van Sergej: 'Alles is klaar. Maak je geen zorgen. *We rule!*'

Aaron grinnikt. *Yeah, we rule!*

Rulen doet Aaron al van in zijn jeugd in Berendrecht. Dat hij uit de scouts werd gegooid wegens roekeloos gedrag en het op kamp meesmokkelen van uit de drankenkast van zijn vader gestolen flessen jenever, deed niets af aan zijn populariteit in het dorp. Integendeel.

Aaron ging altijd aan de haal met de knapste meisjes, zelfs al hadden ze eigenlijk al verkering. Zijn Honda Dax was de snelste van het dorp en hij had ervoor gezorgd dat de knalpot knetterde tot over de Schelde in Doel. Op zijn veertiende liet hij zijn blonde haren groeien tot over zijn schouders. De meisjes vonden het geweldig om achter hem op die brommer door het niemandsland van de haven te scheuren, tussen stapels containers, logge loskranen en aangedokte oceaanreuzen. Zijn wapperende haren kriebelden hun wangen.

Aaron was een sportman, maar hij deugde niet voor ploegsporten, daarvoor was hij te egocentrisch. Op zijn achttiende vertrok hij naar Antwerpen om Lichamelijke Opvoeding te studeren aan de universiteit. Al na een maand wist hij dat het nooit wat zou worden met die studies, maar hij slaagde erin zijn ouders twee jaar lang te doen betalen voor studieboeken die hij nooit opensloeg en een studentenkamer die hij alleen gebruikte om in het holst van de nacht in bed te duiken met de zoveelste scharrel uit een van de kroegen aan de Ossenmarkt.

Niets aan zijn studie nam Aaron serieus, behalve zijn lidmaatschap van de Universitaire Alpinistenclub. Ze oefenden op klimmuren en in boulderzalen. In de weekends beklommen ze rotswanden in de Ardennen. Maar Aaron droomde van meer, verder en hoger. Op zijn twintigste stond hij op de top van de Mont Blanc, gesponsord door een merk van energiedrank. Toen kon hij thuis niet langer hardmaken dat hij zijn diploma ook effectief wilde behalen. Hij overleefde door lezingen te geven voor serviceclubs en cocktails te shaken in een hippe discotheek op de Gedempte Zuiderdokken, waar de vrouwen nog gewilliger waren dan op de Ossenmarkt.

Aaron bleef dromen van hogere, nog wittere toppen. Een obscure Russische downloadsite financierde zijn beklimming van de Elbroes in de Kaukasus, zijn eerste vijfduizender. Daar leerde hij Sergej Zjoeganov kennen, die in het basecamp om de haverklap aan een astmapuffertje zat te lurken, maar wiens ambitie al even grenzeloos was als zijn expeditiebudget. Samen smeedden ze plannen om naar de Himalaya

te gaan, waar ze drie expedities op poten zetten en uiteindelijk samen de top van de Everest bereikten. Een poging om Mount Vinson op Antarctica te bedwingen, sneuvelde op een zich terugtrekkende sponsor.

Daarna probeerden ze samen de verraderlijke K2 in Pakistan te beklimmen, een avontuur dat bijna fataal afliep voor Sergej, maar hun vriendschapsband nog hechter maakte. De gebeurtenissen op de Bottleneck waren voor Aaron een openbaring. Sindsdien heeft hij gezworen om nooit meer te klimmen met extra zuurstof. Het overweldigende, bevrijdende gevoel dat hij ervoer toen hij op 8350 meter hoogte de ijle bevroren lucht in zijn longen zoog, haakte zich vast in zijn hersenstam en is sindsdien nooit meer weggegaan.

Hoger, gevaarlijker, uitdagender. Eén adrenalineshot is te weinig, duizend is nog niet genoeg. De expeditie die Sergej en Aaron nu op stapel hebben gezet, zal al de voorgaande in de schaduw stellen. Ondanks de hitte in de terminal, loopt een koude rilling over Aarons ruggraat. Hij trekt de lader uit het stopcontact en komt moeizaam overeind. Nog een cola? Hij telt de roebelcenten in zijn handpalm en beseft dat hij er niet zal komen. Terwijl hij naar de gate loopt, gooit hij de muntstukjes in een doorzichtige collectebus van een onduidelijk goed doel en veegt zijn hand af aan zijn jeans.

De Airbus A330-200 van Aeroflot glinstert in de zon op het tarmac van Sheremetyevo. Het gebeurt wel vaker dat het in mei al zomert in Moskou, maar vandaag is het echt heet, denkt hoofdewardess Ilona Ulyanova. Hoewel beide deuren van het lege vliegtuig zijn geopend, heeft ze het flink warm terwijl ze op elke stoel een keurig gevouwen fleecedekentje deponiert. Haar huid prikt onder het rode uniform en haar voorhoofd zweet onder het kokette hoedje. De schoonmaakploeg

is al langs geweest. Straks komt de technische ploeg voor de controle en dan is vlucht SU049 naar Kathmandu instapklaar.

Ze kan nauwelijks wachten tot de motoren van de Airbus worden opgestart en de airco de broeierige lucht uit de cabine zal verjagen. Met twee handen opent ze een bagagecompartiment boven haar hoofd en haalt er een nieuwe stapel in plastic voorverpakte dekentjes uit. Wanneer ze de achterste rij stoelen bereikt, fronst ze haar wenkbrauwen. Het uitplooibare tafeltje aan het raam aan bakboord hangt scheef uit de hengsels. Ze probeert het op zijn plaats te krijgen, maar het ding is kapot. Vreemd, want de schoonmaakploeg heeft niets gesignaleerd. Tenzij een van de Tsjetsjeense schoonmaaksters de tafel zelf heeft gebroken en niets heeft durven te zeggen uit angst haar job te verliezen.

De stewardess maakt aanstalten om een dekentje op de stoel te leggen, maar bedenkt zich. Ze loopt terug naar de voorzijde van het vliegtuig, controleert of alle touchscreens in business- en first class oplichten wanneer ze er met haar wijsvinger over strijkt, werpt een blik in de onbemande cockpit en gaat dan in de voorste deuropening staan, bovenaan de trap. Een warme wind streeft haar wangen en doet de brede witte kraag van haar uniform flapperen. Op het tarmac slepen jongens in gele fluopakken een koord rond de breedte van de vleugel, dat omhoog wordt gehouden door aluminium paaltjes. Een elektrisch terreinwagentje nadert, waaruit drie technici springen. Hun badge bengelt rond hun hals terwijl ze gezwind de trap oplopen met hun gereedschapskisten in de hand.

‘Warm vandaag,’ zegt de voorste van de drie terwijl hij knikt naar de stewardess.

‘Te warm,’ antwoordt Ilona. ‘Kan je trouwens eens een kijkje nemen op 36A? De tray zit los, ik denk dat er iets gebroken is.’

De technicus tikt met zijn wijs- en middelvinger tegen zijn slaap. ‘Komt in orde.’

Terwijl zijn collega's elders in het vliegtuig aan hun inspectieronde beginnen, loopt de man direct naar achteren. Hij negeert het loszittende tafeltje en zet zijn gereedschapskist op de stoel ernaast. Met snelle bewegingen klapt hij de kist open, haalt er een compacte boormachine uit en schroeft er een lange boorkop op, nauwelijks dikker dan een stopnaald. Na een snelle blik op het gangpad leunt hij met één knie op de stoel en plaatst de boor in de linkerbovenhoek van het vliegtuigraam. Geconcentreerd zorgt hij ervoor dat de boorkop horizontaal tegen het glas staat. Hij zet zich schrap en boort een gaatje door de twee lagen heen, tot de punt een minuscuul wolkje gruis in de warme buitenlucht blaast. Handig trekt hij de boormachine terug, blaast het stof van de kop en legt ze in het opengeklapte deksel van zijn gereedschapskist. Hij neemt een spuitbus, klikt een dun buisje open en brengt een laagje wit product aan op het gaatje in de hoek. Met zijn pink wrijft hij het open. Het binnenste gaatje wordt onzichtbaar. Zorgvuldig bergt hij de spuitbus weer op. Hij neemt de boormachine, voelt met duim en wijsvinger voorzichtig of de kop nog gloeit en schroeft hem eraf. Hij gooit de boorkop in de kist, buigt zo diep als hij kan voorover en propt de boormachine naast het reddingsvest onder stoel 36A. Dan neemt hij een identieke boormachine uit de kist en draait er een ordinaire schroevendraaier op. Hij haalt een rol roodwit gestreept plastic lint van tussen het gereedschap en wikkelt het rond de defecte tray. Op de hoofdsteun van de stoel kleeft hij een 'buiten gebruik'-sticker. Hij klapt de kist dicht en loopt met de boormachine in de hand naar voren door het gangpad. Zijn collega's hebben het vliegtuig al verlaten.

In first class treft de technicus de stewardess, die in een van de comfortabele zetels een formulier invult.

'En?' vraagt ze terwijl ze hem aankijkt over de rand van haar leesbril.

De technicus toont haar de boormachine. 'Verkeerde schroefmaat,' zegt hij verontschuldigend. 'Ik heb de juiste niet bij me. De tray heeft

sowieso een ferme klap gekregen. Ik vrees dat ik een vervangstuk zal moeten halen in het magazijn.’

Ilona kijkt op haar horloge. ‘Daar is geen tijd meer voor. Dat zal pas kunnen gebeuren als we terug zijn uit Kathmandu. Kan je een sticker op de stoel kleven?’

‘Heb ik al gedaan,’ meldt hij. ‘Je zal een passagier moeten weigeren.’

‘Hm...’ Ze plukt de passagierslijst uit de map op haar schoot. ‘Dat denk ik niet. First class is niet volgeboekt, dus de passagier op 36A krijgt een gratis upgrade.’ Ze laat haar gelakte vingernagel tot bij de naam op de lijst glijden. ‘Proficiat meneer... Engels Aaron. U krijgt straks champagne en kaviaar voorgeschoteld op kosten van Aeroflot.’

‘De mazzelaar,’ grinnikt de technicus. Hij steekt zijn boormachine in de lucht. ‘Goed, morgen herstel ik die tafel. Voorspoedige vlucht!’

‘*Spasiba*,’ dankt de hoofdstewardess hem. Ze wuift en concentreert zich weer op haar formulier.

De technicus loopt first class uit en werpt een blik door de buiten-deur. Zijn collega’s zijn hun kisten in de wagen aan het laden en in de verte nadert een sliert volgeladen bagagekarretjes. Hij trekt snel zijn hoofd terug naar binnen, checkt of de stewardess hem in de gaten heeft en sluipt de cockpit binnen. Vliegensvlug verstoppt hij de tweede boormachine onder de stoel van de piloot. Hij denkt aan de roebels die hem zijn beloofd, haalt diep adem, loopt het zonlicht in en daalt tevreden de trap af naar het tarmac.